

NAMEŠTENIK ILI GRADONAČELNIK

NAMESNIŠTVO, kao oblik upravljanja državom je poznat i više puta primenjivan model u istoriji Srbije. Naravno da su nameštenici određivani naredbom i nisu birani na izborima. Najčešće se primenjivao u slučajevima maloletnih vršioaca dužnosti i trajao je do njihovog punoletstva. Međutim u sadašnjoj Srbiji, namesništvo nema rok trajanja, već se postavljanje gradonačelnika izjednačuje sa izbornim ciklusom, što je zapravo uvođenje namesništva u izborni sistem Republike Srbije. A kako je to u Evropi:

AUSTRIJA – GRADONAČELNIKOV KABINET

Grad Beč spada u jedan od najzelenijih većih gradova sa preko 53 odsto zelenih površina. U gradu se vodi računa o 990 parkova odnosno 480.000 stabala. Parkovi uz ulicu Ringstrasse ili park Prater nude mogućnost da u samom centru grada uživate u zelenilu. Pored bečke šume na obodima tu je i značajan dio nacionalnog parka Lobau. Lobau spada u jednu od posljednjih očuvanih srednjoevropskih močvara koja je ujedno stanište mnogobrojnih biljnih i životnjskih vrsta.

Po austrijskom ustavu svaki građanin Austrije, kao i stranac koji je primio austrijsko državljanstvo, može biti biran za predsednika republike. Stranac sa austrijskim državljanstvom može da bude postavljen i za predsednika vlade, ministra ili na neko drugo vazno državno mesto.

Da stranac postane izabrani gradonačelnik jednog grada, pa i manjeg mesta u Austriji, za to ne postoji mogućnost, ma koliko njegova vrednost bila očigledna za dobrobit svih građana.

Da bi neko postao izabrani gradonačelnik postoji pravilo da on mora biti rođenjem i poreklom mestanin. Pored svih vrednovanja koje će građani proceniti na lokalnom izborima, kandidat mora biti čovek koji i na mesnom groblju ima sahranjenih članova porodice, najmanje dve generacije. Znači, da i korenima potiče iz tog grada.

Na prvi pogled ovakav uslov označava diskriminaciju. Ali ako se spozna sustina, takvo pravilo dobija opravdanost. Austrijanci kažu da će gradonačelnik koji potiče iz mesta u kome je izabran, svoju funkciju doživeti i obavljati kao „domaćin u svojoj kući“. Gradonačelnik među biračima poznaje mnoge iz najranijeg detinjstva, poznaje njihove porodice, kao što su se i njihovi preci međusobno poznavali. Zajedničko poreklo, detinjstvo, međusobne ljudske veze, po samoj prirodi stvari podstiču i stavljaju moralnu odgovornost iznad najlicnijih interesa funkcije.

Prema austrijskom Ustavu lokalna samouprava ima veliku autonomiju u odnosu na pokrajinsku i centralnu vlast. Gradonačelnik postavlja gradskog sefa policije i obrazuje svoju „Gradsku vladu“ u kojoj svako ima jasna zaduženja i za čiji ispravan rad on snosi odgovornost. Gradsku vladu, kao i sefa policije, gradonačelnik može po potrebi i nahodjenju da postavlja i da menja.

Gradonačelnik određenog dana u nedelji lično prima i svoje sugrađane koji takav susret zahtevaju da bi mu izneli svoja viđenja ili probleme.

Mandat gradonačelnika traje pet godina posle kojih se zakazuju novi izbori. Broj mandata jednog gradonačelnika nije ograničen. Postoje gradonačelnici u Austriji koji su svoju funkciju obavljali i više od dvadeset godina. Biraci su zaključili da im uprava takvog gradonačelnika sasvim odgovara.

Zajedno sa gradonačelnikom građani biraju i nekoliko viđenijih građana u „Gradski savet“ koji nema izvršnu funkciju, ali je zato vrlo uticajan kod donošenja važnih odluka. Gradski savet ima i uvid u finansijsko poslovanje gradske kase i pravo veta na finansijska ulaganja.

Na polovini vazdušnog odstojanja između Salcburga i Insburga, u austrijskim Alpima sa nazivom Kicbilske alpi, nalazi se malo mesto Kicbil sa samo par hiljada stanovnika.

Kicbil je od sesdesetih godina ovog veka stecio svetskog dzet seta, onih iz „Gornjih deset hiljada“, koji na njegovim lepim padinama i ski stazama nalaze zadovoljstvo u zimskim sportovima.

Za mnoge je i od najveće važnosti da ih u Kicbilu sretnu i da tamo budu viđeni. U vreme ski sezone skoro je nemoguće naći u Kicbilu smestaj koji se mesecima pa i godinama ranije rezervise. U sezoni od decembra do marta tamo boravi pet i više puta gostiju nego što ima mestana, koji su uglavnom svi i zaposleni da se gosti što bolje osecaju trošeci svoj novac.

Kicbil koji je sa italijanskom Kortinom Del Peco i švajcarskim Sent Morisom najpoznatiji zimski mondenski centar u Evropi, pa i sveta, ima i u toku drugih godišnjih doba veliki broj svojih obožavalaca zbog prekrasnih predela austrijskih Alpi i prilično blage klime.

Kicbil živi od turizma cele godine i njemu je sve podređeno. Lepe vile koje služe za odmor bogatih Austrijanaca i drugih bogatih iz sveta, hoteli sa više zvezdica, romantične ulice sa mastovitim fasadama kuća i sa bezbroj malih, romantičnih prodavnica i restorana, pružaju utisak o bogatstvu grada i njegovih stanovnika.

Od taksi, ugostiteljstva i trgovine, Kicbil godišnje naplaćuje ogromne sume. Kao bogat grad koji ima šta i da ponudi, bio je organizator i Zimskih olimpijskih igara.

Za prosperitet Kicbila mnogo je zaslužan i njegov gradonačelnik Huber, za čija su dva mandata izgrađeni, pored postojećih, još jedan moderni ski lift, dva hotela visoke klase, pokriveni olimpijski bazen, nove ski staze, potpuno je rešen problem centralnog grejanja grada i dosta toga drugog.

U vreme najvećih aktivnosti za prosperitet grada i najvećih priznanja građana, gradonačelnik Huber podnosi neopozivu ostavku.

Jedan član Gradskog saveta otkriva da je gradonačelnik bez odobrenja saveta utrosio osamdeset hiljada silinga gradskog novca na uređenje svog kabineta, kupivši zavese, tepih i nešto nameštaja. Na zajedničkoj sednici saveta i gradonačelnika došlo je do sukoba i ostrih reči. O sukobu je prvo pisao lokalni list, da bi bulevarski listovi od slučaja napravili aferu. Gradonačelnik podnosi ostavku, na žalost građana Kicbila, sa obrazloženjem da je pogresio jer nije tražio odobrenje Gradskog saveta za utroseni novac.

Grđani Kicbila i danas, dvadeset godina posle ostavke gradonačelnika, zovu najveći ski lift „Huberovom zicarom“, koji je u međuvremenu i zvanično dobio taj naziv zbog uspomene na uspešnog gradonačelnika.